

V Bruseli 29. 4. 2013
COM(2013) 229 final

**OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU
HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV**

Strategické usmernenia pre udržateľný rozvoj odvetvia akvakultúry EÚ

OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV

Strategické usmernenia pre udržateľný rozvoj odvetvia akvakultúry EÚ

1. ÚVOD

Odvetvie európskej akvakultúry ponúka kvalitné produkty a pritom rešpektuje prísne normy na udržateľnosť životného prostredia, zdravie zvierat a ochranu spotrebiteľov. Špičková kvalita morských plodov¹ by mala byť hlavnou konkurenčnou výhodou odvetvia akvakultúry EÚ, no na rozdiel od silného rastu v ostatných regiónoch sveta produkcia EÚ v tomto odvetví stagnuje.

V roku 2010 dosiahla produkcia odvetvia akvakultúry EÚ hodnotu 3,1 miliardy eur a celkovú mieru 1,26 milióna ton. Trh EÚ s morskými plodmi je v súčasnosti zásobovaný z 25 % rybným hospodárstvom EÚ, 65 % dovozom a 10 % odvetvím akvakultúry EÚ². Celková čistá spotreba produktov rybolovu a akvakultúry v EÚ dosiahla približne 13,2 milióna ton³.

Dostupné údaje poukazujú na rastúci rozdiel – odhadom okolo 8 miliónov ton – medzi úrovňou spotreby morských plodov v EÚ a objemom úlovkov z rybného hospodárstva. Komisia a členské štáty môžu pomôcť tento rozdiel čiastočne znížiť vďaka environmentálnemu, sociálnemu a ekonomicky udržateľnému odvetviu akvakultúry EÚ.

Pri dnešnej produktivite práce by každý percentuálny bod súčasnej spotreby EÚ vyprodukovaný odvetvím akvakultúry v Únii pomohol vytvoriť od 3 000 do 4 000 pracovných miest na plný pracovný čas⁴. Toto číslo potvrdzuje, že hoci odvetvie akvakultúry predstavuje pomerne malú časť hospodárstva EÚ, má potenciál zvýšiť rast a zamestnanosť v pobrežných a vnútrozemských oblastiach EÚ. Úzka spolupráca so spracovateľským priemyslom môže navyše zlepšiť tvorbu pracovných miest a konkurencieschopnosť oboch odvetví. Akvakultúra je jedným z pilierov európskej stratégie modrého rastu⁵ a jej rozvoj môže prispieť k napĺňaniu stratégie Európa 2020.

2. AKVAKULTÚRA V REFORME SPOLOČNEJ RYBÁRSKEJ POLITIKY

Cieľom návrhu reformy spoločnej rybárskej politiky (SRP)⁶ je podporovať akvakultúru prostredníctvom otvorenej metódy koordinácie: dobrovoľného procesu spolupráce pri identifikácii spoločných cieľov, a ak je to možné, aj ukazovateľov merania pokroku pri ich dosahovaní vychádzajúcich zo strategických usmernení a viacročných národných strategických plánov.

¹ Na účely tohto oznámenia sa za „morské plody“ považujú všetky produkty rybného hospodárstva a akvakultúry.

² SEK(2011) 883

³ Informácie z GR MARE spracované z údajov Eurostatu.

⁴ Informácie z GR MARE spracované z údajov STECF (STECF-OWP-12-03).

⁵ COM(2012) 494

⁶ KOM(2011) 425

Ak má dôjsť k naplneniu týchto cieľov, mali by sa zapojiť všetci príslušní aktéri: orgány, zástupcovia priemyslu, maloobchodníci, spotrebiteľské združenia, ako aj zástupcovia občianskej spoločnosti. V tejto súvislosti má dôležitú úlohu zohrávať navrhovaná Poradná rada pre akvakultúru.

Spomínané strategické usmernenia majú pomôcť členským štátom pri určovaní vlastných národných cieľov s ohľadom na ich príslušnú východiskovú situáciu, ako aj na vnútroštátne okolnosti a inštitucionálne mechanizmy. Otázky, na ktoré sa vzťahujú právne predpisy EÚ, nie sú v rámci otvorenej metódy koordinácie riešené, no poskytujú rámec pre činnosti v nej realizované.

Akvakultúra je závislá od čistoty a zdravia morských a sladkých vôd. Právne predpisy EÚ v oblasti životného prostredia, najmä rámcová smernica o vode⁷, rámcová smernica o morskej stratégii⁸ a nariadenie o využívaní cudzích a lokálne sa nevyskytujúcich druhov v akvakultúre⁹, zabezpečujú, aby boli tieto nevyhnutné podmienky splnené. Právnymi predpismi EÚ sa zároveň stanovujú prísne normy v oblasti zdravia ľudí, ochrany spotrebiteľov a udržateľnosti životného prostredia, ktoré odvetvie akvakultúry EÚ musí dodržať. Tieto skutočnosti ovplyvňujú náklady výrobcov, no môžu sa stať konkurenčnou výhodou v prípade, že sa pozornosť spotrebiteľov sústreďuje na kvalitu, a pritom prispievať k akceptovateľnosti akvakultúry miestnym okolím. Reforma SRP vychádza práve z týchto prísnych noriem.

Komisia chce pomôcť štátnym a regionálnym úradom pri vykonávaní právnych predpisov EÚ v oblasti životného prostredia bez toho, aby sa zbytočne zaťažovali výrobcovia. Na tento účel uverejnila usmernenia týkajúce sa začlenenia akvakultúry do webových lokalít sústavy Natura 2000¹⁰ a má v úmysle vypracovať podobné usmernenia aj vo vzťahu odvetvia akvakultúry k rámcovej smernici o vode a k rámcovej smernici o morskej stratégii.

3. STRATEGICKÉ USMERNENIA PRE UDRŽATEĽNÝ ROZVOJ ODVETVIA AKVAKULTÚRY EÚ

Toto oznámenie vychádza z výsledkov konzultácií so zainteresovanými stranami a zohľadňuje analýzy realizované Spoločným výskumným centrom¹¹. Zaoberá sa štyrmi prioritnými oblasťami v snahe uvoľniť potenciál odvetvia akvakultúry EÚ: administratívne postupy, koordinované priestorové plánovanie, konkurencieschopnosť a rovnaké podmienky pre všetkých.

Akvakultúra môže prispieť k naplneniu hlavného cieľa, ktorým je odstránenie rozdielov medzi spotrebou a produkciou morských plodov v EÚ spôsobom, ktorý je udržateľný z environmentálneho, sociálneho i ekonomického hľadiska. Na tento účel sa všetky členské štáty vyzývajú, aby vo viacročnom národnom pláne uviedli svoj cieľ rastu (objem a hodnotu) odvetvia akvakultúry v období, na ktoré sa plán vzťahuje.

⁷ Smernica 2000/60/ES.

⁸ Smernica 2008/56/ES.

⁹ Nariadenie (EÚ) č. 304/2011.

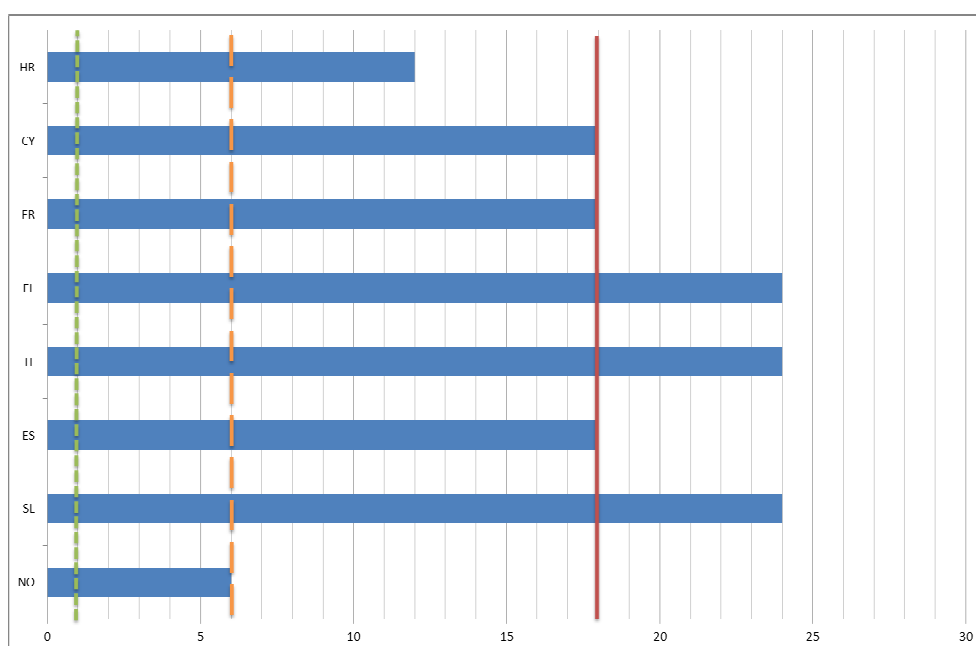
¹⁰ <http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/docs/Aqua-N2000%20guide.pdf>

¹¹ Technická správa JRC „Prístup k výkonnostným ukazovateľom v európskej akvakultúre“.

3.1. Zjednodušiť administratívne postupy

Administratívne náklady a čas zohrávajú dôležitú úlohu pri určovaní celkovej konkurencieschopnosti a rozvoja hospodárskeho odvetvia. V súčasnosti sú dostupné iba obmedzené informácie o čase a nákladoch potrebných na udeľovanie licencií pre novú akvakultúrnu farmu, pričom Komisia nemá informácie o tom, že by prebiehalo nejaké komplexné mapovanie hlavných problémových bodov. Z dostupných informácií je zrejmé, že v niektorých členských štátoch trvá definitívne vydanie povolenia približne 2 až 3 roky¹², no známe sú aj prípady podstatne dlhších procedúr. Na porovnanie, z údajov uvedených v štúdiu Európskeho parlamentu vyplýva, že priemerný čas udelenia licencie akvakultúrnym farmám v Nórsku býval 12 mesiacov, no zavedením „jednotného kontaktného miesta“ sa znížil na 6¹³.

Čas potrebný na udelenie licencie akvakultúrnym farmám v niektorých členských štátoch a v Nórsku (v mesiacoch)

 = čas potrebný na udelenie licencie novým akvakultúrnym farmám

 = priemerný čas potrebný na udelenie licencie prevádzkovateľom veterných parkov na mori v rámci EÚ¹⁴

 = čas potrebný na udelenie licencie poľnohospodárskym podnikom oznámený dvomi členskými štátmi

¹² Údaje z projektu FAO SHoCMed, ktoré sú spolu s informáciami od združení výrobcov a verejných orgánov publikované na adrese
http://www.faosipam.org/?pag=content/_ShowPortal&Portal=SHOCMED.

¹³ <http://www.europarl.europa.eu/committees/en/studiesdownload.html?languageDocument=EN&file=29819>

¹⁴ http://www.windbarriers.eu/fileadmin/WB_docs/documents/WindBarriers_report.pdf

■ = cieľový čas potrebná na udelenie licencií novým MSP (Akčný plán pre podnikanie 2020)

Zdroje: vlastné správy vypracované na základe údajov z projektov SHoCMed, Windbarriers, zo štúdie Európskeho parlamentu IP/B/PECH/NT/2008 176 a informácie poskytnuté združeniami výrobcov a verejnými orgánmi.

Väčšina výrobcov z odvetvia akvakultúry sú malé a stredné podniky, ktoré sú neúmerne postihované byrokraciou: relatívna ťarcha regulačných a administratívnych nákladov v porovnaní s obratom a počtom zamestnancov môže byť až desaťkrát vyššia pre MSP ako pre veľké spoločnosti vo všeobecnej ekonomike¹⁵. Zníženie nadmerného regulačného zaťaženia zostáva prioritou politického programu Komisie. V nadväznosti na revíziu iniciatívy „Small Business Act“ z apríla 2011 Komisia navrhla akčný plán podpory podnikania v Európe. V ňom sa členské štáty vyzývajú znížiť do konca roku 2015¹⁶ čas na udelenie licencie, ako aj ďalších povolení potrebných na spustenie podnikateľskej činnosti, na jeden mesiac v prípade, že boli splnené všetky požiadavky právnych predpisov EÚ v oblasti životného prostredia. Ako prvý krok je potrebné uskutočniť komplexné mapovanie a skrining.

- **Cieľ pre členské štáty:** v snahe identifikovať možnosti na zlepšenie administratívnych postupov a zníženie administratívnej záťaže sa členské štáty vyzývajú, aby do konca roka 2013 zhromaždili informácie:
 - (1) o počte nových licencií udelených v období rokov 2007 – 2013 (číslo)
 - (2) o miere úspešnosti žiadostí o udelenie licencie (v %)
 - (3) o počte žiadostí, ktoré sa v súčasnosti spracovávajú (číslo)
 - (4) o čase, ktorý je v priemere potrebný na ukončenie postupu udeľovania licencie (v mesiacoch)
 - (5) o počte verejných orgánov zapojených do postupu vydávania povolení (číslo)
 - (6) o priemerných nákladoch na postupy udeľovania licencií novým podnikateľským subjektom (v eurách)
 - (7) o priemernej dĺžke platnosti licencie (v rokoch).
- **Ciele pre Komisiu:** na základe údajov zozbieraných členskými štátmi spolupracovať s príslušnými orgánmi tak, aby do leta roku 2014 identifikovala najlepšie osvedčené postupy a možnosti zlepšenia, a to aj s podporou Skupiny na vysokej úrovni pre oblasť administratívnej záťaže zriadenej Komisiou, ktorej úlohou je pomáhať verejným orgánom v členských štátoch pri vykonávaní právnych predpisov EÚ spôsobom, ktorý je efektívnejší a dokáže lepšie reagovať na potreby zainteresovaných strán¹⁷; do druhého štvrťroka 2014 vypracovať usmerňovacie dokumenty týkajúce sa požiadaviek uvedených v rámcovej smernici o vode a v rámcovej smernici o morskej stratégii

¹⁵ <http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/business-environment/administrative-burdens/>

¹⁶ COM(2012) 795 final

¹⁷ Viac informácií o Skupine nezávislých zainteresovaných strán na vysokej úrovni:

http://ec.europa.eu/dgs/secretariat_general/admin_burden/ind_stakeholders/ind_stakeholders_en.htm

súvisiacich s akvakultúrou tak, aby členským štátom a výrobnému odvetviu pomohla pri vykonávaní práva EÚ a ukázala im, ako je možné spojiť ochranu životného prostredia s udržateľným rozvojom akvakultúry.

- **Ciel' pre Poradnú radu pre akvakultúru:** do apríla 2014 realizovať skríning administratívnych postupov a zmapovať hlavné administratívne prekážky z hľadiska času a nákladov v jednotlivých druhoch akvakultúry v členských štátoch.

3.2. Zabezpečiť udržateľný rozvoj a rast akvakultúry prostredníctvom koordinovaného priestorového plánovania

Rôzne štúdie ukázali, že priestorové plány môžu znižovať neistotu tým, že uľahčujú investície a urýchľujú rozvoj odvetví, akými sú akvakultúra alebo energia z obnoviteľných zdrojov na mori¹⁸. Nedostatok priestoru, ktorý je často uvádzaný ako ďalší faktor obmedzujúci rozširovanie morskej akvakultúry v EÚ, možno odstrániť identifikáciou najvhodnejších lokalít pre akvakultúru, pretože súčasné využitie povrchových a pobrežných zón činnosťami akvakultúry sa zdá byť obmedzené¹⁹.

Vnútrozemské priestorové plánovanie je v porovnaní s námorným priestorovým plánovaním obyčajne dokonalejšie, napr. existujú katastre alebo ratingové systémy, vďaka ktorým sa informácie ľahšie dostanú ku všetkým dotknutým inštitúciám. Identifikácia najvhodnejších oblastí pre sladkovodnú akvakultúru pomôže rozšíriť výrobu a zároveň zvýši ochranu krajiny, biotopov a biodiverzity. Priestorové plány by mali zohľadňovať environmentálne služby poskytované rozsiahlou rybníčnou akvakultúrou.

V mnohých prípadoch nie je možné odôvodniť uskutočnenie takejto zložitej úlohy v morskom prostredí iba potrebami akvakultúry. Tento prístup bol však použitý napr. v prípade írskej skúsenosti s koordinovanými systémami riadenia miestnej akvakultúry (C.L.A.M.S.)²⁰, stratégie regiónu Galícia pre akvakultúru²¹ a projektu štátneho priestorového plánovania vo Fínsku²². Ako východiskový bod možno použiť prípady existujúceho plánovania, ako sú napr. plány umiestnenia veterných platforiem na mori²³. Boli vypracované usmernenia o priestorovom plánovaní v oblasti Stredozemného²⁴ a Baltského mora²⁵, ktoré môžu členským štátom slúžiť ako zdroj informácií. Okrem toho sa na plánovanie akvakultúry môžu použiť aj údaje získané v priebehu vykonávania existujúcich právnych predpisov (napr. smernice o obnoviteľných zdrojoch energie, SRP, rámcovej smernice o morskej stratégii, rámcovej smernice o vode, smernice o biotopoch a smernice o vtákoch). Komisia prijala v marci 2013 návrh smernice, ktorou sa ustanovuje rámec pre námorné

18

http://ec.europa.eu/maritimeaffairs/documentation/studies/documents/economic_effects_maritime_spatial_planning_en.pdf ;

http://www.windbarriers.eu/fileadmin/WB_docs/documents/WindBarriers_report.pdf

19

Technická správa JRC „Prístup k výkonnostným ukazovateľom v európskej akvakultúre“.

20

http://www.bim.ie/media/bim/content/BIM_CLAMS_Explanatory_Handbook.pdf

21

<http://www.intecmar.org/esga/>

22

http://www.mmm.fi/en/index/frontpage/Fishing_game_reindeer/Fisheriesindustry/aquaculture.htm

23

Napr. cestovná mapa „Windspeed“ na adrese <http://www.windspeed.eu/>.

24

Res. GFCM/36/2012/1

[http://www.faosipam.org/GfcmWebSite/docs/RecRes/RES-](http://www.faosipam.org/GfcmWebSite/docs/RecRes/RES-GFCM_36_2012_1.pdf)

[GFCM_36_2012_1.pdf](http://www.faosipam.org/GfcmWebSite/docs/RecRes/RES-GFCM_36_2012_1.pdf)

25

<http://www.aquabestproject.eu>

priestorové plánovanie a integrovaný manažment pobrežnej zóny²⁶. Členské štáty budú aj naďalej zodpovedať za navrhovanie a stanovovanie celkových cieľov, ako aj za obsah týchto plánov.

Akvakultúra môže mať výrazný vplyv na životné prostredie v prípade, že nie je správne navrhnutá a monitorovaná. Preto sú niektoré environmentálne vplyvy akvakultúry (napr. obohacovanie sa o živiny a organickú hmotu, kontaminácia nebezpečnými látkami) osobitne riešené v právnych predpisoch EÚ. Celkový dopad jednotlivých fariem so sebou prináša aj iné formy záťaže (napr. sedimentáciu, fyzikálne narúšanie) a bude ovplyvnený ďalšími faktormi vrátane napr. druhu kultivovaných organizmov, umiestnenia farmy a citlivosti miestneho prostredia. Podľa štúdie Európskeho parlamentu²⁷ môže posudzovanie týchto environmentálnych aspektov v rámci procesu priestorového plánovania znížiť administratívnu záťaž súkromných stavebných investorov a obmedziť neistotu v priebehu udeľovania licencie, a tým zvýšiť atraktivnosť investícií. Viaceré štúdie a skúsenosti z iných priemyselných odvetví²⁸ potvrdzujú, že riešenie tohto druhu problémov v počiatočnom štádiu procesu plánovania znižuje dopad na životné prostredie, znižuje pochybnosti miestneho obyvateľstva, zabraňuje zbytočným prieťahom a zvyšuje šance na úspech nových projektov. Takéto skúsenosti môžu výrobcom z odvetvia akvakultúry poskytnúť poučné informácie a pomôcť zvýšiť udržateľnosť, spoločenskú akceptovateľnosť a konkurencieschopnosť akvakultúry v EÚ.

Keďže priestorová a environmentálna kapacita tak morských, ako aj vnútrozemských vôd je obmedzená, mal by sa uplatňovať prístup založený na ekosystémoch. Osobitná pozornosť by sa mala venovať citlivým a chráneným oblastiam, prostredníctvom riadneho plánovania a hodnotiacich postupov; pozitívne skúsenosti so začlenením akvakultúry do sústavy lokalít Natura 2000 poukazujú na možnú zlučiteľnosť výnosnej obchodnej činnosti s ochranou biodiverzity. Environmentálne služby poskytované rozsiahlou rybníčnou akvakultúrou sú konkrétnym príkladom prepojenia hospodárskej činnosti s potrebami chrániť biotopy alebo druhy.

- **Cieľ pre členské štáty:** zaviesť koordinované priestorové plánovanie vrátane námorného priestorového plánovania na úrovni morskej panvy, aby sa zabezpečilo, že sa zohľadní potenciál a potreby akvakultúry a zaisť rozdelenie priestoru vo vode a na zemi, ktoré zodpovedá udržateľnému rozvoju akvakultúry.
- **Cieľ pre Komisiu:** monitorovať implementáciu koordinovaného námorného plánovania a šíriť štúdie a skúsenosti v snahe pomôcť členským štátom pri ich plánovaní. V lete 2014 zorganizovať seminár na výmenu osvedčených postupov.

²⁶ COM(2013) 133 final

²⁷

<http://www.europarl.europa.eu/committees/en/studiesdownload.html?languageDocument=EN&file=29819>

²⁸

Pozri napr. http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/guidance_en.htm, <http://www.project-gpwind.eu/>

3.3. Zvýšiť konkurencieschopnosť odvetvia akvakultúry EÚ

Podniky v oblasti akvakultúry v EÚ sú vystavované rôznym výzvam a príležitostiam, ktoré si vyžadujú špecifické riešenia²⁹, no všetkým prospeje lepšia organizácia trhu a štrukturalizácia združení výrobcov z odvetvia akvakultúry. Ide o priority reformy spoločnej organizácie trhu (SOT) a nového Európskeho fondu pre námorné otázky a rybné hospodárstvo (EMFF). Výrobcom z odvetvia akvakultúry by pri identifikácii obchodných príležitostí a prispôsobovaní svojich marketingových stratégií mali pomôcť výrobné a marketingové plány spolu so strediskom na monitorovanie trhu EÚ (EU Market Observatory).

Rastúce očakávania spotrebiteľov, pokiaľ ide o kvalitu a rozmanitosť potravín, najmä miestnych, ponúkajú nové možnosti zvyšovania hodnoty pobrežných a vnútrozemských oblastí. Koordinované opatrenia na miestnej úrovni medzi podnikateľmi, verejnými orgánmi, združeniami, výskumnými, vzdelávacími a školiacimi inštitúciami môžu pomôcť pri stimulovaní miestneho hospodárstva a uspokojiť rastúci dopyt po miestnych, trvalo vyrábaných potravinách z morských plodov.

Diverzifikácia obchodných činností môže znamenať dodatočné zdroje príjmov pre poľnohospodárov. Napríklad spojenie rybárstva a cestovného ruchu, alebo internalizácia niektorých činností naprieč výrobným reťazcom môžu výrobcom z odvetvia akvakultúry prinášať obchodné príležitosti.

Rozvoj obchodných činností a ich diverzifikáciu je možné podporiť aj trhovo orientovaným výskumom, inováciou a výmenou poznatkov. Preto by členské štáty mali podporovať súčinnosť národných výskumných programov a presadzovať zapojenie zástupcov odvetvia do výskumných a inovačných činností – zvlášť pokiaľ ide o implementáciu strategického výskumného programu európskej platformy pre technológie a inováciu v oblasti akvakultúry a stratégie modrého rastu³⁰.

Rozsiahla rybničná akvakultúra, rozšírená najmä v strednej a východnej Európe, podporuje biodiverzitu a okrem potravinárskej výroby ponúka dôležité služby a obchodné príležitosti, ktoré v prípade, že sa primerane zhodnotia, môžu viesť k vyššej konkurencieschopnosti. Verejné orgány by mali zohľadňovať dôsledky pravidiel týkajúcich sa oblastí s bohatou biodiverzitou, akými sú lokality Natura 2000, a nižší zisk v dôsledku ochrany dravcov, napríklad kormoránov, ako aj dobrovoľné záväzky ochraňovať biodiverzitu alebo vodu. Jeden z dôležitých faktorov ovplyvňujúcich produkciu rybničnej akvakultúry v niektorých regiónoch súvisí s dravecami — najmä kormoránmi. Smernicou o vtákoch³¹ sa stanovuje systém výnimiek na ochranu záujmov odvetvia rybolovu a akvakultúry. Členské štáty môžu tieto výnimky v plnej miere využiť na to, aby zabránili vážnym škodám, ktoré odvetviu rybolovu a akvakultúry spôsobujú kormorány. V snahe pomôcť členským štátom Komisia nedávno vydala usmernenia³² s cieľom objasniť kľúčové postupy v súvislosti s vykonávaním spomínaného systému výnimiek.

29

<http://www.europarl.europa.eu/committees/en/pech/studiesdownload.html?languageDocument=EN&file=29823>

30

COM (2012) 494

31

Smernica Rady 79/409/EHS.

32

<http://ec.europa.eu/environment/nature/cormorants.htm>

- **Ciel' pre členské štáty:** naplno využiť navrhnutú SOT a EMFF na podporu obchodného rastu prostredníctvom primeraného pridelovania finančných prostriedkov odvetviu akvakultúry vrátane výrobných a marketingových plánov a zlepšiť prepojenie medzi výskumom, vývojom a zástupcami odvetvia (najmä MSP), podporovať vzdelávacie programy a programy odbornej prípravy pokrývajúce potreby odvetvia akvakultúry.
- **Ciel' pre Komisiu:** koordinovať a podporovať výskum a inovácie v oblasti akvakultúry prostredníctvom všetkých relevantných programov a fondov EÚ, podporovať výmenu poznatkov, osvedčených postupov a inovácií vrátane zistení vyplývajúcich z výskumného projektu EÚ, vytvoriť jednoducho fungujúce stredisko na monitorovanie trhu EÚ (EU Market Observatory) s cieľom poskytovať informácie o trhu.

3.4. Presadzovať rovnaké podmienky pre hospodárske subjekty EÚ využívaním ich konkurenčných výhod

Prísne normy v oblasti životného prostredia, zdravia ľudí a ochrany spotrebiteľa patria medzi hlavné konkurenčné faktory odvetvia akvakultúry EÚ a mali by sa v trhovej hospodárskej súťaži efektívnejšie využívať.

Existujúce hygienické kontroly produktov z EÚ a dovozu už zabezpečujú vysokú úroveň bezpečnosti potravín. Spoločenské obavy viedli k požiadavke zo strany spotrebiteľov, mimovládnych organizácií a maloobchodníkov zaručiť, že potraviny, ktoré kupujú, sú vyrábané dodržiavaním prísnych noriem environmentálnej a sociálnej udržateľnosti. Ak sa otázka úrovne udržateľnosti produktov odvetvia akvakultúry v EÚ korektným spôsobom vyrieši a oznámi verejnosti, môže to zvýšiť konkurencieschopnosť a spoločenskú akceptovateľnosť odvetvia akvakultúry EÚ a jeho produktov. Nové ustanovenia o označovaní navrhnuté v nariadení SOT môžu zlepšiť rozlišovanie produktov akvakultúry EÚ; v tejto súvislosti môžu zohrať úlohu aj dobrovoľné certifikačné systémy. Trendy smerom ku krátkemu obehu potravín môžu tiež poskytnúť pridanú hodnotu pre blízkosť kvalitných a zvlášť čerstvých miestnych produktov.

Skúsenosti v poľnohospodárskom sektore potvrdzujú, že rastie dopyt po udržateľných, kvalitných potravinách. Napríklad počas posledných desiatich rokov prebehla miera rastu maloobchodného predaja ekologických potravín na štyroch najväčších trhoch EÚ celkový rastu dopytu po potravinárskych výrobkoch v EÚ, pri priemernom ročnom raste 7 – 15 % v prípade ekologických a 2 – 5 % v prípade neekologických potravín³³. Podľa FAO sa produkcia ekologickej akvakultúry v Európe zvýšila v období rokov 1998 až 2007 medziročne o takmer 30 %. Niektorí maloobchodníci zohrávajú významnú úlohu v tom, že dostávajú na trh certifikované rybie produkty a robia tak v rámci všeobecných záväzkov vyplývajúcich zo sociálnej zodpovednosti svojich podnikov; príchod významných maloobchodníkov je jedným z rozhodujúcich faktorov vedúcich k rýchlemu rastu odvetvia ekologických potravín v poslednom desaťročí.

EÚ podporuje prísne environmentálne, sociálne, sanitárne a fyto-sanitárne normy vo všetkých oblastiach v rámci obchodných dohôd, ktoré uzavrie s tretími krajinami, okrem iného aj v odvetví akvakultúry.

³³

Údaje Eurostatu a http://ec.europa.eu/agriculture/analysis/markets/organic_2010_en.pdf.

- **Ciel' pre členské štáty:** podporovať vytváranie organizácií výrobcov a nadväzujúcich sektorov aj na nadnárodnej úrovni; tým by sa podporila kolektívna správa a/alebo samoregulačné iniciatívy medzi výrobcami, spracovateľmi, maloobchodníkmi, v prípade potreby aj v spolupráci so spotrebiteľskými združeniami a MVO, podporovať, implementovať a kontrolovať požiadavky a ustanovenia týkajúce sa označovania.
- **Ciel' pre Komisiu:** zaručiť, že pravidlá označovania, najmä pokiaľ ide o čerstvosť, pôvod a obchodný názov budú v plnej miere implementované, zvýšiť transparentnosť trhov a rozširovať informácie o trhových trendoch na miestnej úrovni, na úrovni EÚ a na medzinárodnej úrovni, do konca roka 2013 spustiť informačnú kampaň o prínosoch odvetvia akvakultúry v EÚ.
- **Ciel' pre Poradnú radu pre akvakultúru:** podporovať štruktúrovanie produkcie a marketingu v odvetví akvakultúry vrátane certifikácie a označovania, prispieť ku skvalitneniu informácií o trhu v tomto odvetví, podporiť samoregulačné iniciatívy a pomôcť s oznamovaním týchto skutočností spotrebiteľom.

4. NOVÉ RIADENIE PODPORY ODVETVIA AKVAKULTÚRY V EÚ

Otvorená metóda koordinácie poskytuje rámec na vytvorenie národnej stratégie rozvoja a na koordináciu politík medzi členskými štátmi EÚ. Cieľom tohto dobrovoľného procesu je poskytnúť praktické odpovede na výzvy identifikované členskými štátmi a zainteresovanými stranami. Zahŕňa koordinovanú činnosť medzi EÚ a národnými politikami, pričom plne rešpektuje princíp subsidiarity.

V snahe uľahčiť výmenu poznatkov a osvedčených postupov sa každý členský štát vyzýva k tomu, aby zriadil národné kontaktné miesto; Komisia sa na ne bude odvolávať okrem iného v prípade organizovania partnerských hodnotení a identifikácie a rozširovania osvedčených postupov.

4.1. Viacročný národný strategický plán na podporu udržateľnej akvakultúry

S cieľom lepšie koordinovať opatrenia na podporu akvakultúry sa od členských štátov požaduje, aby na základe návrhov Komisie, o ktorých sa v súčasnosti diskutuje s Parlamentom a Radou, vypracovali viacročný národný strategický plán vychádzajúci zo strategických usmernení uvedených v tomto oznámení. Komisia vypracovala návrh osnovy plánu (príloha 1), aby členským štátom uľahčila prácu.

Viacročné národné plány by mali zahŕňať obdobie rokov 2014 – 2020. Členským štátom sa odporúča, aby do konca roku 2017 vykonali strednodobé hodnotenie realizácie svojho plánu.

4.2. Komplementárnosť s Európskym fondom pre námorné otázky a rybné hospodárstvo (EMFF)

Navrhovaný EMFF má slúžiť na podporu implementácie SRP. Od každého členského štátu sa bude vyžadovať vypracovanie operačného programu (OP) s identifikáciou opatrení, ktoré má v úmysle financovať prostredníctvom EMFF. Ak sa má týkať akvakultúry, bude dôležité, aby bol OP v súlade so spomínaným viacročným národným plánom, čím sa podporí súdržnosť celej politiky.

4.3. Výmena osvedčených postupov

Otvorená metóda koordinácie je tiež zameraná na vytvorenie procesu vzájomného učenia medzi členskými štátmi. Kľúčovým nástrojom v tejto súvislosti sú semináre týkajúce sa vzájomného hodnotenia, na ktorých sa členské štáty môžu podeliť o skúsenosti s účinnosťou a s hodnotením účinnosti identifikovaných osvedčených postupov v politikách, programoch alebo inštitucionálnych opatreniach vrátane hodnotenia posudzujúceho dopady na životné prostredie a opatrenia na ich zmiernenie. Poskytujú možnosti získať vedomosti z celej EÚ o procese implementácie alebo o politických prístupoch.

Členské štáty sa vyzývajú aby vo svojom viacročnom národnom pláne predložili tri návrhy osvedčených postupov. Komisia má v úmysle aspoň raz ročne zorganizovať semináre týkajúce sa vzájomného hodnotenia, na ktorých by predstavila vybrané osvedčené postupy a umožnila výmenu informácií medzi členskými štátmi.

4.4. Poradná rada pre akvakultúru

Ukázalo sa, že na dosiahnutie cieľov SRP je nevyhnutný dialóg so zainteresovanými stranami. Vytvorenie Poradnej rady pre akvakultúru (Aquaculture Advisory Council – AAC) by malo Komisii a členským štátom umožniť využívanie poznatkov a skúseností všetkých zainteresovaných strán.

Úlohou AAC bude poskytovať zákonodarcom odporúčania, ktoré im pomôžu prijímať rozhodnutia založené na faktoch. Komisia podporuje aktívnu účasť všetkých príslušných zainteresovaných strán: výrobcov, zástupcov dodávateľského odvetvia (dodávateľov krmív, výskumné ústavy, veterinárov, dodávateľov vybavenia), zástupcov nadväzujúcich odvetví (t.j. zber, doprava živých zvierat, spracovanie, vývoz, distribúcia), spotrebiteľské združenia, environmentálne mimovládne organizácie, odbory atď.

4.5. Ďalšie kroky

Členské štáty sa vyzývajú, aby Komisii čo najskôr zaslali svoj viacročný národný plán spolu s operačným programom. Do apríla 2014 má Komisia v úmysle vypracovať súhrnnú správu o všetkých národných plánoch s cieľom umožniť spoločné využívanie informácií členskými štátmi a rozširovať osvedčené postupy.

Členským štátom sa odporúča, aby do konca roku 2017 vykonali strednodobé hodnotenie realizácie svojho viacročného národného plánu, na základe ktorého Komisia plánuje posúdiť možnosť prehodnotenia strategických usmernení.

PRÍLOHA

Návrh osnovy viacročného národného plánu rozvoja udržateľnej akvakultúry

1. Vnútroštátny kontext a prepojenie s hlavnými národnými cieľmi
 - Vnútroštátna situácia a strategický prístup k hlavným cieľom EÚ
 - Kvantifikovaný národný cieľ rastu (2014 – 2020)
2. Reakcia na strategické usmernenia
 - a) **Zjednodušiť administratívne postupy:**
 - (1) posúdenie vnútroštátnej situácie:
 - a) kvalitatívny opis administratívnych procedúr (hlavné orgány zodpovedné za udeľovanie licencií, rozdelenie zodpovedností medzi jednotlivými úradmi atď.)
 - b) kvantitatívne údaje a vysvetlenia: pozri zoznam v hlavnom texte
 - (2) hlavné prvky zamýšľaného politického riešenia: plánované činnosti na zníženie administratívnej záťaže
 - (3) ak je to vhodné, zodpovedajúce kvantifikované ciele a ukazovatele (napr. očakávané zníženie administratívnych nákladov a/alebo času atď.)
 - b) **Zabezpečiť udržateľný rozvoj a rast akvakultúry prostredníctvom koordinovaného priestorového plánovania:**
 - (1) posúdenie vnútroštátnej situácie: existujúci rámec priestorového plánovania (na mori a vo vnútrozemí), rozdelenie právomocí, priestorové plány, ktoré už boli prijaté.
 - (2) hlavné prvky zamýšľaného politického riešenia: ako sa bude priestorové plánovanie podporovať s ohľadom na potreby odvetvia akvakultúry
 - (3) ak je to vhodné, zodpovedajúce kvantifikované ciele a ukazovatele (napr. počet a rozloha nových oblastí určených na akvakultúru, počet prijatých regionálnych plánov)
 - c) **Zvýšiť konkurencieschopnosť odvetvia akvakultúry EÚ:**
 - (1) posúdenie vnútroštátnej situácie: silné a slabé stránky národného odvetvia akvakultúry, existujúca podpora výskumu a vývoja, oblasti, v ktorých je najviac potrebné zvýšiť konkurencieschopnosť
 - (2) hlavné prvky zamýšľaného politického riešenia: plánované činnosti na podporu inovácií a prepojenia výskumu a vývoja s výrobným odvetvím; atď.
 - (3) ak je to vhodné, zodpovedajúce kvantifikované ciele a ukazovatele (napr. počet partnerstiev uzavretých medzi výrobným odvetvím a zástupcami výskumu a vývoja)
 - d) **Presadzovať rovnaké podmienky pre hospodárske subjekty EÚ využívaním ich konkurenčných výhod:**
 - (1) posúdenie vnútroštátnej situácie: organizácie výrobcov, existujúce systémy zohľadňujúce udržateľnosť (napríklad dobrovoľné systémy,

ktoré využívajú významní domáci maloobchodníci), vnímanie akvakultúry širokou verejnosťou

- (2) hlavné prvky zamýšľaného politického riešenia (2014 – 2020): plánované činnosti na zlepšenie imidžu produktov akvakultúry EÚ (napr. informačné kampane, podpora účasti na dobrovoľných schémach, podpora ekologickej akvakultúry)
- (3) ak je to vhodné, zodpovedajúce kvantifikované ciele a ukazovatele (napr. percento ekologickej a/alebo certifikovanej akvakultúry atď.)

3. Riadenie a partnerstvá

- Kľúčové príspevky od hlavných zainteresovaných aktérov (regionálne a/alebo miestne orgány, výrobné odvetvie, zainteresované strany a mimovládne organizácie).
- Prepojenie s prioritami OP EMFF a pridelovaním finančných prostriedkov (prostredníctvom EMFF a iných fondov EÚ alebo národných fondov).
- Názov a kontaktné údaje národného kontaktného miesta na podporu udržateľnej akvakultúry.

4. Osvedčené postupy

- Identifikácia a prezentácia troch najviac osvedčených vnútroštátnych postupov.